

струват най-скъпите, кога за пръв път са се появили в България. И най-вече, разбира се, вреди ли на фигурата, влияе ли на настроението, кога е препоръчително да се пуши. Моят приятел се е подготвил добре. Гостите вдигат тост за него.

- Преди това - казва той усмихнат - нека ви кажа, че имам един въпрос към всички вас. И вие сте колекционери като мен, затова знам, че ме разбирате до болка. Тази вечер съм изложил най-скъпите си нарзилета, скъпи не само за джоба, но и за сърцето ми. Докато се разхождах, преди да отворя изложбата, и ги подреждах за последно, в главата ми изникна една неразрешима загадка. Вие всички ме познавате като уравновесен човек и това е вярно, но вече няколко часа тази мисъл ме прави неспокоен и чувствам, че губя контрол. И така, вие знаете, че всеки колекционер посвещава безценно време, средства и усилия на колекцията си. Събраните предмети са част от него, изграждат образа му, той се идентифицира чрез символите им. И аз не правя изключение - обожавам колекцията си, влюбен съм в нея, не искам да спра да ѝ се наслаждавам. Е, уважаеми приятели и гости, не е ли жалко и дори срамно на този фон да не мога да преценя кое от моите нарзилета е най-хубавото? Кое заслужава царската корона? Тук се оказах неспособен да бъда безпристрастен и реших да се обърна към всички вас за съвет.

Най-

Червени, зелени, жълти, шарени... Всякакви. Да, прав е, досега не бях виждала подобни. Нито толкова много наведнъж.

Той върви бавно, с втрънен поглед покрай масите, на които ги е сложил, подрежда ги, поправя табелките с цените им. Да ги продава ли? Никога. Прави го просто за информация, като малък детайл от целостта на изложбата. Изглежда като човек, постигнал целта си, моят приятел от детинство.

- А ти изобщо знаеш ли нещо за историята на нарзилетата, нямам предвид на колекцията ми, а като цяло?

Отново е прав, нищо не знам. Да, нека разкаже. Обикаля около масите и жестикулира дълго. Говори силно, без да ме поглежда, някак вътрешно убеден, че не го слушам.

Гостите идват. Наблюдавам ги от каналето зад минибара: интересно е как се суетят из залата с чаша и питие в ръка. Тази вечер е специална за тях - дошли са от къщи, след лекции или след работа, за да посветят умовете си изцяло на колекцията от нарзилета на моя приятел. Жадни за знание, искат да разберат всичко: кой е измислил нарзилето, как му е хрумнала тази идея, в коя страна се произвеждат най-големи количества, какъв вид тютюн може да се пуши, колко

В залата настъпва пълно мълчание. Въпросът на моя приятел заварва гостите неподготвени, засяга тема, която не може да се обсъди лесно за кратко. Трябват критерии, оценки, разсъждения. Учудвам се, когато след няколко минути една жена въпреки всичко се осмелява и прави знак, че иска да каже нещо.

- Скъпи колекционери, уважаеми домакини - започва тя, - този въпрос наистина, както всички усетиха, ще ни затрудни. Все пак не става дума за нещо обикновено, а за пребогатата колекция от нарзилета, нали така? Моето мнение е, че нямаме право да решим кое е най-хубавото, нито ние тази вечер, нито някой друг по-късно. Погледнете ги само - колко са изящни, оригинални, всяко от тях е уникат, носи в себе си своята история, има свой неповторим характер... Кой ще ни даде право да отсъждаме над тях и да ги вкарваме в такива класации и рамки?

Гостите ръкопляскаат. Стъклените части на нарзилетата блестят и отразяват неоновите лампи.

***

В дома за деца, лишени от родителски грижи, е време за обяд. Децата, вече достатъчно големи, за да се хранят сами, са разпределени по групи на няколко ниски масички. Има пиле фрикасе, а за десерт банан.

Трите учи-телки, които са на смяна, седят облекчени за малко почивка на канаето до масичките.

- Вече седем години работя тука и такова сладко дете като Лили не сме имали. Я виж как хубаво се храни и какви червени бузки има! - без да става от канаето, успява да се пресегне и да погладди къдриците на Лили. - Така да знаете, понеже тя е най-хубавата от всички вас и най-много слуша, ще получи днеска двоен десерт! - казва учителката на другите деца.

- Ами, Лили - прекъсва я колежката ѝ. - Ти само за нея приказваш, ама тя си е родено егоистче. Като вземе някоя изграчка - и край! Не си ли я виждала? Не я дава, не иска да играе с груците. Пък и като цяло има лош характер, само на настроения е - ту засмяна без причина, ту пък всичко ѝ е наред, а тя реве. Какво е това?

- Ами да, права си - намесва се най-младата. - И аз не я харесвам толкова. Отскоро съм тука, но така, като гледам децата, бих казала, че най-много ми харесва Аги точно заради това, че си деля изграчките с останалите. Някак е миличка, добродушна.

Аги оставя лъжичката в чинията и поглежда към възпитателката.

- Да, красавице, ти си моето момиче, нали? Ти си на леля най-хубавата. Аги продължава да яде.

- Искам да ви кажа - коментира колежката, - че вие и двете имате вкус за грехи, но нямате никакъв усет към децата. Това, дали някое е красиво външно като Лили, или уж добро като Аги, още утре може да се обърне на 180 градуса. Външност ли е, характер ли е - не разчитай на това. За мен най, ама най, най-голямото хлапе е Илко. Знаете ли защо? Много просто, защото е страшно умен. Да го изядеш направо.

- Умен, умен, ама я го виж на какво прилича - събрани очи, ниско чело.

Госпожа Ш. кима насърчително в отговор.

- С една дума аз и приятелят ми, понеже смятаме, че да основиш дете е страшно сериозна крачка и не бихме искали да действваме на сяпо, се консултирахме първо с професионален астролог, който състави хороскопи и на двамата, а вчера бях при гадателката на майка ми, за да видя ще се потвърди ли информацията.

Госпожа Ш. слуша с голямо любопитство. Може накрая да попита за гледачката, ако е удобно.

- Понеже мненията им съвпаднаха напълно, с приятеля ми решихме да последваме техния съвет. С една дума, бихме искали детето да е много музикално, но в никакъв случай истинската му майка да не е починала, иначе според хороскопа има вероятност то да стане престъпник. Нямаме претенции момиче или момче, но ако е момче, в никакъв случай зодия рак или близнаци, а ако е момиче, да не е родено през май, това ще пречи на общите ни асценденти. За нас е важно също звученето на името на детето, гори и впоследствие да го сменим. Броят на гласните и съгласните звуци влияят на характера на човека, нали знаете? Запишете, детето в никакъв случай не може да се казва...

Госпожа Ш. безпомощно вдига поглед от бланката, която попълва. Жената с коженото палто продължава да диктува безмилостно. Графата "желателни белези" отдавна е запълнена.

- Ако е със светли очи, то се предполага, че се е прераждало повече пъти, отколкото ако е с тъмни, а това е важно, защото е индикатор за състоянието на душата... Цветът на косата е знак за определени качества... Не на последно място имат значение и китайските зодии...

Госпожа Ш. е объркана.

- Имам един въпрос - прекъсва тя с твърд тон жената с палтото. - Щом като имате тази възможност, защо просто не веле-

хубавото

- Абе нали досега ти казвам, че това няма значение, бе, я го сложи до тая Лили на една, да кажем, олимпиада по математика някой ден и да видим какво ще стане, а?

- Я чуите, а представяте ли си, че медицинската сестра харесвала най-много този малкия, Вики, приличал ѝ на някого, разправя! Не можах да повярвам!

Разговорът продължава. Повечето деца са стигнали до десертта. Аги и Илко се усмихват. На масата седят още Станимир, Наско, Цветелина, Петя, Милен, Стаси...

* * *

В отдел "Закрила на детето" към общината работното време отдавна е изтекло. Навън вали сняг, повече от студено е и служителката, госпожа Ш., завива силно на всичките си колежки, за които е сигурна, че вече са се настанили уютно пред телевизора с цигара и чаша вино в ръка. Какво ѝ пречи да последва примера им ли? Жената с коженото палто, комплект с чантата и ботушите, наистина нямаше как да гоиде през нормалното работно време. Съвсем не всеки можеше да си позволи парите и връзките, които тя бе пуснала в ход, за да си избере дете. Щеше да изглежда малко странно да стои на опашка с останалите, без да попълва същите формуляри. Шефовете я помолиха да гоиде след 19 часа. За ужас на госпожа Ш. честта да я обслужи се падна на нея.

- Вижте - казва тя, - ако искате, да започваме направо, без заобикалки, и без това нямате много време.

зете в отделението и не си изберете най-хубавото дете?

* * *

В малката порутена къща в покрайнините на града от четири години живеят тя, той и деветте им деца. Получават социални помощи, но не се справят. Тази зима е наистина тежка. Децата са слабички и обичат да ядат бял хляб.

- Нямаме друг избор. И аз съм млада, и ти си млада, но виждаш, че не успяваме. Сега ставай, тръгвай и направи каквото вчера говорихме.

- Тя мълчи.

- За добро е.

- Тя не вярва.

- Какво чакаш?! - той я хваща грубо за ръката.

- Не съм решила - казва тя - кого да оставя.

- Докато стигнете до сиропиталището, вече ще ти е станало ясно.

Той я избутва от стаята. Тя прави няколко плахи крачки по посока към детската площадка на махалата.

- Чакай!

Тя се обръща. Той стои на прага.

- Все пак при нас да останат най-здравите и най-хубавите.

Зора Динчева

